حکایت عالمه

١

ازمیرلی ابراهیم عرفی پاشا خفیدی
علی فؤاد بك طرفندن وقف ایدلمشدر

حکایت عالم

باشلیه لم سوزه بسم الله اله | اشلیه لم ایشی آنوکله به

خالق اولدر اول یراتدی مخلوقی | مخلوق اولدر رکمانسنه خالقی

یوق وار ایلین اولدر وار یوق | چوق آز ایلین اولدر آز چوق

بای یوخسول یوخسولی بای ایلمک | قوللری بک بکلری قول ایلمک

مصطفی نینک روحنه یوز بیک سلام | آلنه اصحابنه هر صبح و شام

ایده لم بر خوش خبر اوشده سکا | یادکار اولسون بو سوز بندن سکا

بیله بر معنی سوزی کلدی دلے | سن بو سوزدن عشقله معنی دله

مکه شهرنده وار ایدی بر خواجه | آدی کنعان ایدی آنوک ای خوجه

صنعتی صراف ایدی عالی دلیم | صورتی کوچک ایدی کوکلی سلیم

قرنوسنده اون قولی زرین کمر | چرکسی رومی ویوزلری قمر

اونده دخی کومش قوشقلو بر یکا | هر بری جانه نازک ندیم بن سکا

درلو جوهرلر دکاننده کی طلو | مالو نعمتی غناسی کی اولو

هم بر اوغلی وار ایدی انک مکر | علم ایچنده ماهر و صاحب هنر

طلعتی بدری منیر حسن جمال | چهره سنده کورینور نوری کمال

کرکچی اوقی جکردن قان آقور | کوزلری خشم کوکلدن جان آلور

کوندن کونه آرتر کمالی دولتی | علم حکمتده زیاده اولور کمالنسز طلعتی

اله کورکم حق ندر آتاسنه | هم دیه لم بو کلامک قصه نه

کتدی قوللر قپوسنده نه که وار | عاجز اولوب اولدی دنیا اکا دار

قانی اول دکانلر طلو جوهرلری | فانی اولوب اولدی دنیادن بری

غره اوله دولته ای دلبر صاحب جمال | زیرا کیم وار هر کمالک آخرنده بر زوال

یوقدرر دورننک هرگز وفاسی ای عزیز | بری عمرک بری حسنک بری دنیا بری مال

اوغلان ایدر ای آتا بو عالمنز | هیچ کیدوبن دشوار اولدی حالمز

علمله اشلرکشی هر بر ایشی | بلمیجک اشلیه مز هیچ بر کشی

علم اسلام دینی طوتدی قیام / آدمی بو علمه بولدی نظام

هر کیمک کیم علم وار اولدی دلیل / آنده کیم علم یوق اولدی ذلیل

هر کیمه علمی عمل یولداش اوله / اول کرک کیم جمله خلقه باش اوله

علم خوش ویرمیشدی آکا چلب / حق اودر کم بنه قیلمک طلب

نه وار درویش اینه کر بای بخیول / اولور حاجاتی حق قتنده مقبول

اکر متاعی چوق اولن ایررسه وصله وا مینی / عاشقک جانذر متاعی آنه شیء قلیل

بر زمان کلکدیکه بخیول اولدیر / مفلس و بینوا عاجز قلدیر

بر ساعت وارلغی بر ساعت دارلور / بر ساعت دارلغی بر ساعت وارلور

شولدرر بو دنیانک قاعده سی / دکلمز بو دنیاده تنکری خاصه

شول اکسکلو اولدی اول خواجه / بر اویون بولنمزلر بیه لر ماهم کجه

او علن ایدر بابه کیتدی عالمز / اوش کورسن دشوار اولدی حالمز

دشمانمز بیزه کولیبه بزه / وطنی ترک ایتمک اولی بزه

چون طاک صغینالوم عزیزلرم / طوزلم بر غیر شهره واره لم

چونکه

3

چونکه باشمزه یازلانی کوره لم / انده دخی حق نه ذر بر کوره لم

آته آنه چونکه صواب کوردیلر / دوردیلر بر غیر شهره واردیلر

غریبو مفلسیدی چونکیم بولار / غریبلقده مفلس اولمه کزای یار

اوج کون اوج دون اول شهرده قلدیلر / بو اوج کونده بر اوین یمه دیلر

نفس یوزدرس عظیم بو کلدیلر / اچلقدن بولقه بیچاره قلدیلر

وردی یکیت کوزندر آته سنه / بر فکر دوشندی اکومه درینه

بنده اچلقدن هلاک ایدیجه بزلری / کل علیکه صاته یم ایکی کزی

اج خواجه اولنجه طوق قول اولکز / سز نه درسز بیله دراوش قولکز

چون آته آنه بو سوزه راضی اولور / آلدی یکیت بونلری پاپه کلور

کلدی یکیت سلطانه اوردی سلام / اغزین آچیدی سویلدی بر قاچ کلام

خوش عبارتله دعا ایلدی / بر قولم بر قرنقم وار دیدی

قرنقم قاری قوجا دور قولم / بخیول اولدم صاتیم انکله حالم

سلطان آیدر یکیت نه ذر سوزک / کم بو اکیده طفلق ویررازک

سن ایدرسن بونلری قادر قوجه | گیم آلور بونلری سندن ای خواجه

یکت ایدر بگری چون ال بونلری | آچ اولورلر بونیکه دُر قانلری

بر یولم یوق نه بنم نه بونلرک | عمری آرتسون دائما سلطانلرک

ای مروت معدنی بحر کمال | وی سعادت منبعی فرخنده فال

آفتاب دولتک اولسون مزید | ساعت بساعت بروز ماه سال

ایدر محسن ضایع اولمز بی گمان | حکمتنده بویله دیمش ذو الجلال

یمیشدر آغاچوک یمیش طملر | طولور آنوکله ای نیجه طملر

سن گوگشین پر توک نیجه یره | ایرشوب شعله ویر رزه لره

پادشاه ایدر پس اعدی ای یکت | نه دیرسن بهاسن ادای ایت

یکت ایدر توجیه ور کل بر آت | قاریه بر طون گرک ای خوش نهاد

آتوطون اولدی مروتک نفاقا | حق تعالی عمرکی دوتسون بقا

سلطانه خوش گلدی الا دیدکی | ور دیلر نه نسنه در دیلادکی

اول ایکیسی سلطانه قبول اولدیلر | یکه و گیمکه بولندیلر

دستور

دستور اولدی یکیده طوردی گیدر | گور گل امدی حق آنوکله بر نذر

گیدر ایکین گوردی بر آتلو گلور | آنی چابر قاتی هیبتلو گلور

یقین گلدی یکیده وردی سلام | علیک آلدی یکیت سویلر کلام

یکت ایدر نه اینک وار درتی | کم دیرلرسن سروبن بوسانی

آتلو ایدر شول قلعیه وارورم | بر بیتی مالکینه ویرورم

یکت ایدر گتور باکا ور بنی | اول یکادر بنم آتومک یونی

آتلو ویردی بیتی اول یکیده | دکله امدی حق انگله بر نده

یکت ایدر بیتی بر آچه یم | نه یازلبودر ایچنده گوره یم

آچدی گوردیکیم بیتی ای یار | بو یازلمش که قلعیه وارا

بیتی ویر بجک کس باشنی | فصل اتمکل اذه انک ایشنی

چونکه یکت اوقدی بیتی آتی | ایتدی ای واه نیلی یزدم بن بنی

از دکلمه گیدرایدی باشم | چوق شکر الله اوقردی ایشم

وارسیدم قلعیه اولوردم | آچمسم بیتی نه بلوردم

شکر ایدوبن گیدر ایدی یول سرا / گیده گیده یولی اردی بر شهرا
بر معظم شهر ایدی یولف اولو / کی اوادل شهر لوسی ایو خلو
دورت بنی آق صوار خوش بچه لر / یول یرینه یورر ایدی آنجه لر
کوردی بو رجده دیزلو آدم باشی / طکلیوب عجب ایلدی اشبو ایشی
عجب بو باشی نیه کسمشلر اوله / بر بورجده نیه آصمشلر اوله
ماله قونقف بر نیچه ار کوره یم / دخی صکره بو سؤالی ایده یم
کلدی یکیت بر قرجقف اوینه / درکه قونقف اولورم سکا آنه
اول قرینک خود اوغلی اولمش ایدی / قارینک خاطر نیه طولمش ایدی
کورجه کز یکدی قبنار قانی / کل بره وار کیده دیر جانی
کجدی یکیت آنده آرام ایلدی / قاری یه آنا دیو بن سویلدی
اشبو بورجده دیزلو باشلر که وار / نه ایدر اونلر و صلودر ور خبر
قاری ایدر اشبو شهر ملکینک / بر قزی وار وصفنی ایشت انک
عالمه دریک آنی بیتمز / مسئله سی نک جوابی ویره

بر یوزنده اول قزک مانند یوق / الده شهر ده عاشقی درمانده چوق
ای نیچه سلطانلر و ملکلر عیالی / کتوررلر هر بری بیک بیک مالی
قز راضی اولمز بولارک مالنه / هر کون چوق دور آنه سینک الینه
پس ایدر هر کم دارسه آلمنی / کلسون ایسون مسئلم جوابینی
التون و کومش کرکمز بکا فلک / قاله کیم بو در سؤالم هم بلک
بلمیه نک کسه دورم باشنی / قوکشی قیلورم اکا برج طاشنی
ای نیچه شهزاده لر کلمشدرر / بو قزا نره سؤال قلمشدرر
بلمینی اولدرر باشین کسر / البته بو قلعه بورجنده آصر
حکایتی بو در اول باشلرک / حق فولادی قلعه سنی همیشه ایلیرک
چونکه یکیت اشبو سوزی دکلدی / کی تعجب قیل یابه طکلدی
ایدر آنه دستور کله بنداخی / وارم قزه قانته نکره حقی
بندخی آنو کله بحث ایده رم / اللهه صغینرم جهد ایدرم
ان شاء الله بکم اول قزی آلم / یا بکلیلم بندخی تسلیم اولرم

قاری ایدر تکری جیون جانم اوغل   اشبو تکری خالقکدن سن اوغل

کمسه باشه چیقمدی اول قزایله   نه علمله نه خود قوز و سوزله

سندخی بلمیه سن اولدررلر   دشمانکی اوسنکه کلدررلر

یکیت ایدر باله وارورم اکا   ایش بتر مز بارکه اولوم سکا

قاری ایدر حق قیلا سکا مدد   بار جکت اولسون سنک فرد و صمد

کلدی یکیت سلطانک قپوسنه   کوردیکم نجار طورر طاپوسنه

دستور اولدی کیردی سلطان قاتنه   سویلیدی کندو سوزنی باتنه

درکه دستور ویره شاه بزه   بز دخی سویلیکه کلدک قزه

علمله تفسیر ایله حادیث ایله   سویلیلم قیز له انده بله

سلطان ایدر قانوکه کیره یکیت   بلمزالیک اولدررر سوزم ایشت

یکت آیدر راضیم بن بورایه   خانیز الالک واره یم بن سرایه

شول ساعت جنز ایدرلر اول قزه   قیز ایتدی کتورک آنی بزه

چون چاوشلر اول یکیدی کتوررر   قیز دخی اول تخت اوزره اولتورر

تودیلر بر قزل آلتون صنده لی   اول قزک هر بر سوزک اوغلی بلی

کچدی یکیت صندل اوزره اوتورر   پنجه دوغ قز نقابن کتورر

لعل کوهر انجو بیله اوزینی   زینت ایدوب بزه مش کندوزنی

اول یکیت نکار ایدی کندوزنه   کر نظار قیلم نکارک یوزینه

کوکلمی آله بنم دلو قیلا   دلو اولم مسئله قاچن بیله

یکیت ایدر یا نکار اورتکل یوزک   روا دکل بکا کوسترمک اوزک

شرعله اصلا مدر عجب بکا   یوزکی اورت مسئلک صورکل بکا

اوردی شول دم قز نقابن یوزینه   باشلدی شول مسئله سوزینه

سوز صلوات کتورک محمده   حق تعالی باری قیلا اول یکیده

اول قز ایدر الک شولم بو سکا   نه نک ایچنده طوررسن ایت بکا

یکیت ایدر اذبر مدر بو بنم   طونم ایچنده طوررم ای جانم

اول قز آیدر یکیده ای جاوزان   حضرته اولیکجز کم اندی قان

یکیت ایدر قایلدر قرداشنی   دپه لدی یاوز اندی ایشنی

اول قز ایدر اول ندرکم ای یکت
یکت آیدر اول بالقدر رعیان
بالف اولور دکزلرده داغ کبی
قز ایتدی کم در اول ای صاحب هنر
یکت آیدر یونسدر بالیق
اول قز ایدر کمدر اول ای پاک دین
یکت آیدر اول ایوبدر ربمان
اول ایکی بیک قرت تنی ییردی
درکه قیز دورت لسند ویرکل خبر
یکت ایدر بری آدم آتمز
اسماعیل قوچیدر اوچنجی سی
اول قز ایدر تیز خبر ویرکل بکا
یکت ایدر یوسفک قردشلری

کم سلاحسز او غزه شرتوشبت
کم سلاحسز او غزه شرلر بی کمان
شو یله یودر کاملری باغ کبی
سین ایچنده یتدی قرق کون قلدی تار
یدی منشیدی آلی قرق کون بالبن
کور غذابن کوردی سینه کرمدین
اول یدی یل صبر و اولدی اول جان
الی ح تالی صانیین قلبو رایدی
کم اولار هیچ آنذن طعمه نبر
اوبرلیسی دخی ها و آتمز
اوبرلیسی دخی صالح دوه سی
اول ندرکم بهنان انذلر اکا
قوبه صالده یوسف پیغامبری

گلدیلر

گلدیلر آنه لرینه دیدیلر
اول قز آیدر اول ندرکم اکا طاش
یکت ایدر نیل دکنز دور راول
قز ایتدی اول ندرکم جا یوف
یکت ایدر عصاسی در موسی نک
قز آیتدی اول ندرکم قوینی
آدم دکل نه جنیدر اول
یکت ایدر قرنجه در اول عیان
کیم سلیمان لشکرندن ای صف
اول قز آیدر ویر خبر دوتمه ملال
صوکی دخی حلال اورته سی حرام
یکت آیدر بمرطه بمک حلال
حرام اولور آنی بیلو خاص عام

یوسفی قرت یدی دیو قرده بهتان اندیلر
کیم طوفندی اکا به کز بوکو لنش
کم موسی عصایی اوردی اولدی یول
دیر دورر ایچنده قرق طوق
یونمندی سنجرینه فرعونک
صقلدی اول باکه دکل سن آینی
نه خور فرشته اوت سینه راول
صقلمندی قومنی بلکو بیان
صقلدی قومنی قلدی وفا
اول ندر نسنه درکم اولی حلال
تز جواب ور بکا ای محترم
بیو دن اولیجق ای صاحب جمال
یورسین بمک هلال اولمز حرام

قز آیدی اول نه قومدر بیرا — اول اکیدی کیم جک آندر شرا

چیقاجق آلتیوز بیک اولدیلر

مشکلدن سکا دیم آشکار — یکت آیدر اول کلکز دررنکار

یعقوب اول بر اوغلیله مصره — کردلرکم یوسفک یوزن کوره

صکره آلتیوز بیک اولوب چقدیلر — مراده ایرشدیلر جمله بولار

کیجه دکن یکت ویردی جواب — باکوبن قاموسین کوردی صواب

قز دیدی کوکلنده اشبو نامدار — نه که صوردمسه بکا ویردی خبر

ای دریغا بونی یکه سدی — بوبنم سرور آدم صیماسدی

دیدی یکت بوکون قورتلدک بلا — یاربن قیلام بن سکا دورلو بلا

ارته بیکم بن سنک باشنک کسم — ایلدم شول قلعه برجینده آصم

یکت ایدر اول جاب اشده بوکون — یاری قیلدی بن ضعیفه ای خاتون

یاربن دخی کند وصنلندن بکا — یاری قیلا جواب ویرم بن سکا

طوردی یکت چون یاردن سارنه — بینه کلدی اول قرجغه اونه

قاری آیدر نیجه قورتلدک جانم — اتم ایدی چوقیفوکدن سنک بنم

یکت آیدر نه که صوردیسه بکا — ایده ویردم جوابن بر به اکا

چوق شکر الله قورتردی بنی — نه که صوردی هب ویردم جوابنی

نادمان ایتدی اکیسی اول کیجه — اویقو کلمز اول یکیده ای خواجه

ارته اولدی کلدی قزک کوشکنه — اول قز اوتوردی ینه قرشوسنه

قلدی آوازنکه کورمز یوزنی — دکلامدی حسله لر سوزنی

قز دیدی اول قنقی آغجدر و یر خبر — اول آغاجک اون ایکی بوداغی وار

هر بوداقده واردر اوتوز بیراق — هر برینک ایچی قاره طاشی آق

یکت ایدر بوکس سالدرر — اول آغاجک مثلی بر ییلدرر

اول ایکی بوداغی هم اون ایکی ای — آی جوز جمله بیلور یوخسول و بای

هر بوداقده هم اول اوتوز بیراق — دون کوندز بری قاره بری آق

اول قز آیدر اول اکیده ویر خبر — اول ایکیسی بیر بیرینی سور

اول ایکی جونکیم سور بر بیرینی — دشمان دورتر برسی اول بیرینی

یکت ایدر اول دیدوکک دون کون — بیربیرینی سورلر ای خاتون
صکره غی اولومله دیرلک دورر — موتله حیوات هیچ برلک دورر
اول قز ایدر اول نه قوشدر ای یکت — یمر طلامز یوزلر بر تیز ابت
یکت ایدر اول پرسه در عیان — عیسی دیرلدی آنی بللو بیان
بلچقدن دوزلدی آنی مهربان — الله آکا قدرتندن ویردی جان
اول قز ایدر بنه خبر ویر ای کشی — حق تعالی کلامنده هیچ قوشی
نادایدوب قرآنده آکلدی آنی — نه ایتکل سن بونک جوابنی
یکت ایدر بوصوردوغک مسئله — کی کاکزاو شحف اغلنار بله
بیدی قوشی آکدی قرآنده جلب — بره کورجیش دورر بری غراب
بری جکرکه بری بال آروسی — همده هدهدی سکک پرسه اول بری
اول قز ایدر ورجبرای قندلب — کیمدر اول کم وحی کلدی اول جلب
نه آدم اوغلی نه خود اول جنیدر — نه خود فرشته اوت اول سیندر
یکت ایدر اول بال آروسیدر عیان — کیم آنی قرآنده آکدی مستعان

اول قز

اول قز ایدر یکده یا اهل دل — بوبه ایکی مسئلی دخی بل
اول نه قومدر که سویلدی یلان — او جمعه صوقدی بولار مستعان
اول نه قومدر کرچک سویلدیلر — تکری امریله طموبه کیردیلر
یکت ایدر اول سویلدی یلان — یوسفک قرداشلریدر بللو بیان
آنلار ینه یلان سویلدیلر — یوسفی قورده یدردک دیدیلر
صکره بونلر توبه ایتدیلر آری — جنته قویدی پس الله آنلری
اولکه کرچک سویلدیلر کیرداوده — ایده یم کلر دورر ای شاه زاده
بری نصرانیدر بری یهوده — کیم آنی قرآنده آکدی اول ودود
نصرانی ایتدی یهودک دینی — یوق دیوبن خاجل ایلدی آنی
هم یهودی دیدی دخی بونلرک — دین یوقدر دیدی نصرانیلرک
سوزلرینک کرچکی بودر بایقین — کافرلردر طموبه صوقدی خالق
تخ دیدی بنه بو کنانک آنی — نه قدر دراید ورهم اوزنی
یکت ایدر دیدی یوز قیصک تمام — اینی اوزونی کنانک ای همام

بنه قز ایدی کم ای مهسته‌ده
یکت ایدر اول ابلیسک آدی
ابلیس اولدی صکره اینجک بره
اول قز ایدر ور خبرای پس قدم
یکت آیدر بکیدن اللی اکنک باشادی
اول قز ایدر ویر خبر اول شعو
یکت ایدر آدمک اوغلی ها بل
اول قز ایدر آدمک کوزی ایشی
یکت ایدر صاغ کوزی باشی انک
دکل کل صول کوزی باشنی عیان
اول قز ایدر یکده کینه ایت
یکت آیدر قیزه آتامز آدم
اول قز ایدر انکی مسلماندن کفر

نه خبر در نه در ابلیسک آدی
خارسیدی بیننکم کوکده ایدی
بو کز در سکلندن صور بره
نیجه باشادی آتامز هم آدم
مسئله صور غافل اولمه یاشادی
کیم دیشدر آنی بکا آیدو ویر
اونیجه کز دید آدم بلکو بل
دینده نه اولدی ایدی خونش کسی
فرات اولدی ایدیم هم صولنک
مسئله صور غافل اولمه غل او یال
قج کزین کعبه وارزی آدم ایت
بیمنش کز حج ایلدی اول پیش قدم
کیم اولمشدر آنی بکا ایدو ویر

یکت ایدر اولدی ابلیس لعین
دید قز نوحک قج آدی و یکت
یکت ایدر دعا قلیجف نوح نبی
بر آدی دخی آنک ایلیس ایدی
اول قز ایدر بو دنیاده اول آغاج
یکت ایدر یونس صودن چیقه جق
بنه دو نوبت قز کیده سویلدی
یکت آیدر تکری بیکی جبرائیل
اول قز ایدر دنیا ایجره ای یکت
یکت آیدر کم ایدایم شاه مرح
اول قز ایدر یکده ای لخبنار
برسیی طوغدی آنادن اولمدی
یکت آیدر آدم آتامز برسی

آنی خود جمله بلور خلف یقین
نوحه نیچون نوح دیدیلر تز ایت
نوحه چوق قلدی نوح اولدی آدی
صنمه کم نوحک آتی بلمز ایدی
قنغی آغاج بندی سویله کل ای حج
قانیق آغاجی بندی فرد حق
کوک ایچلندن اول حج کیم ایلدی
اول اول حج ایلدی سن بلکو بیل
قنغی مرضی صبر بدر بکا ایت
اول دیدوکک مسئله و دی یمس
الکی نسنه دن بکا ویر کل خبر
برسیی اولدی آنادن طوغمدی
کیم آنادن طوغمدی اولدی کری

اول آنادن طوغوب اوله بن عیان   اول ادریس نبی در بللو بیان

اول قزآیدر اول ندر کم سویلمز   ات وجانی یوق کندوسی ویرر نفس

یکت آیدر طاک یلیدر اول بیق   کم آنی قزانده اکدی اول خالق

انکارادر بوآیت عامه خاص   کم دیدی والصبح اذا تنفس

اول آیدر بر عنبر ویرای خواجه   فخ پیغامبر سویلدی عمرانجه

یکت آیدر هوت صالح اسماعیل   ابراهیم آدن شعیب بللو بیل

اول قزآیدر آدم اوغلندن یکت   کیم کدیسر طاموبه اول ایت

یکت آیدر اول قابیل در انکار   هابلکم دپه لدی اول کفار

اول قزآیدر اصحاب کهف اتینک   آدی نه رنکی ندر بل آنک

یکت آیدر آدی قطمیر در بیرا   بانی صارو کوده سی حب قیقرا

قوبر وعنیده هم انک آیلقدرر   آنی بلمز کیشی کی احمقدرر

اول قزآیدر سویله کل ای خلف یار   اوجمق اهلی نیجه سی سویله بسر

هم طامو اهلی دخی نیجه سی دیل   سویله شونلر طامو ده تزآنی بیل

یکت آیدر بونی خود اوغلن اوشق   جمله بیلور بوسوزی ای ضیع حق

صورر ایسک مشکلدن صوریکا   کم اشیدیلر بلمیه قاله طکا

اوجمق اهلی سویلیه عرب دلی   طامو اهلی دخی ارمنی دلی

اول قزآیدر یا یکت وار اوکه   ار ایسک باریجا جواب ور کل بکا

وردی سلام اول یکت طوردی اورو   اول قزبجف اونه کلدی کسرو

قزقیتی بوسنقدی یکت انشینه   صونمدی اول کیجه الن اشنه

عجبا قلدی قزآنک علمنه   ادبنه هم هنر آنک حلمنه

آنده شادان انجو کلمز کوزینه   حیران اولدی اویکیدک سوزینه

چون صباح اولدی یکت طوردی کرو   کلدی دستور الدی کیردی ایچرو

وردی سلام شادمان اولوردی خوش   دیدی دخی نه صورر سین کلدم اوش

اول قزآیدر صوردغم سندن خبر   بوکو ندر ایله کل سندن حذر

سندن هنر هم کوردوک بودینی   بوکو ندر که اولسر بانک قهی

یکت آیدر اول حلب کم انکی کون   بن ضعیفه باری قلدی ای خاتون

یکت آیدر

بوکون دهر کندو فضلندن بکا   یاری قیلا جواب ایدم بن سکا

اول قز آیدر اول قومدن ور خبر   کم اولارک صورتی نسخ اولدیلر

آدم ایکن حیوان اولدیلر بولر   شو بله خور ایلدی اول پرور دیکار

بکت آیدر بر بر ایده یم سکا   کر طلب یاری قیلور ایسه بکا

نسخ اولانک هر بری باشی قیو   بیر میمون بر ایسی دخی آیو

بیر سرتلان بیر سهیل یمن   بر ایسی زهره درر گوکده عیان

بیر اورمجک بر ایسی یراسه   بیر صچان بیر ایت نه وارانبه

بر ایسی طوشان بری قزل آرو   بر ایسی بورا درر ای ماه رو

بیر جکرکه درر بر ایسی عقرب   بر ایسی اشبل کلر بر ایسی غراب

بیر بقوش بیر سرچا در یقین   بیر شاهین بر قطقون ضربین

بیر فرندر بر سیدر هم فیل   نسخ اولان بونلر درر ای جان ودل

دوندی فقا آیدر خبر ور بایکت   نه سببدن نسخ اولدی بونلر ایت

بکت آیدر میمون ایله اول طکوز   بدی یوز کشیدی کی دکله کوز

ابتدی

ابتدی عیسینک جمله بولار   عیسیدن بر مائده دیلدیلر

عیسی حقدن دیلدی بر مائده   اوساعت کلدی حقدن مائده بر جایده

قاموسی عیسیه کتوردی ایمان   اول یدیبوز کیشی اولدی بدکمان

یوز چورب عیسیه اولدی عدو   دیدیلر کیم زی یلانجی زهی جادو

اول ساعت حق بونلری نسخ ایلدی   کیمس طکوز کیمی میمون ایلدی

اقامتلان عورتیدی کی موزی   حق بیره خلقی انجید وردی

آدم انجمکی فلدی چون پیشه   صورتن دکشردی اول قادر شه

ایو جاجیلر مالین آلوردی   آنلر ذلیل مغبون قیلوردی

صورتن دکشردانک اول فوردب

یول کسجیدی سهیل یمن   حارمیلف ایدی اول چوق زمان

عقرب ایدی بر کشی ای خواجه   عورتله یاتردی هم کیجه

طوردی اولدم جماع قصد ایلدی   اول حالنده اوغلانجغی اغلدی

عورت ایدر قوینی اویودیسم   اوردی اوغلانی اولدردی ای جانم

شوبله کشیدی خلقیله ضرب — انکچون اولدی آدی عقرب
زهره بر عورت ایدی ای بختلو — اوزمانک فتنه سیدی ای عمو
هاروت ماروت آزدیدی عیان — الله آنی یلدز ایلدی بیان
هم پری بر جادو عورت ایدی — مسخ اولندن یه اولکده آدی
اول ارمجک بر عورت ایدی صالحه — هر قچان کم اری انکله بیله
دونکسندن فاجر ایدی اول پلید — صورتی دوندردی خالق کی انت
طلوشان دخی عورت ایدی اخی تون — ارسز یوررکی اول دون کون
قیزل آرو خلقه دونه کوپی — حقسز بیره اورشدی اول بنی
صیچان دخی عورت ایدی صاغجی — هم اریله سوکشردی کی آجی
ابت کفش صوبجی ایدی آشکار — کنده ونن اورتردی اول مکارکار
اول اشپیل کلر دخی عور ندزر — اشبو سوز عورتره عبرت دورر
کابسوبن دوزدردی یوزنی — یادکشیه کوستردی یوزنی
بوراه دخی یالنی کنده زنه — صفت ایلتشدی دائما کندو زنه

هم حکا

هم حکمکه خلقه ایردی زیان — اغولقه ایردی اول قلنبان
قطقعون دخی بر محال کیشیدی — خلقی قپامغه آنوک ایشیدی
سرچه رشوت آلجیدی عیان — باطلحق دیبو سوبلردی یلان
ناهس دخی ناخلص کوزلردی — قزلق اولادر حیام کوزلردی
هم ملک خولی دخی سلطان ایدی — ظلم ایجنده صانسن فرعون ایدی
فیل دخی ان دلیدردی حیدینه — اصلو کشی شبو سوزدن بنه
بوجانورکم اشتدک سن قمو — آدمی ایدی هر برسی ای عمو
تکری بوبیرو عن صیب مسخ اولدیلر — هر برسی اشتولیکم مسخ اولدیلر
هر کیم بونلردن اشیده بو ایشی — اشلیه لم چوق بیه اول تشویشی
باریر اول صورتده قویه اول همان — صقلسون بزی بولردن مستعان
دردی کیت ایدر آیا جاریه — اوچ کون اولدی سوزدن لی آریه
شمدیه کی کدرردک باشیمی — چوق شکر الله اوکردی ایشیمی
بوکون اوچ کون اولدی صوررسن بکا — هم نه صوردکیسه جواب ویردم سکا

بندمی بو سؤال صوررم سکا   کر جواب ایدرایسک بولی بکا

شویله اولسون شرطمز باشمی کس   اشبو قلعه برجنه التوبن آص

اکر بلمز ایسک مسئلم جوابنی   دعوی کس قبول ایلیکل بنی

اول قز ایدر ای صنم بو قوله بن   یا بن قلام ال استون یا خود سن

یکت آیدر کلدر اول ای خوش نهاد   آنه‌سن طوغ ایلدی اتاسن آت

سیه ایدرکن اردندن السم   جگنه کوتردی الومی اول غلوم

تکری قوتدی اول اولومدن آنی   مسئلم بودر بیلگل جوابنی

چوق زمان فکر ایلدی قز بلمدی   مسئلم جوابنی حل قلمدی

دیدی سلطان قیز اکا ای جوان   سنجلاین هیچ عالم بوقدر بوکون

چوق یکتلر چوق عالملر کلدیلر   بنجلاین اشبو سؤالی قلدیلر

سندن ازتق کیمسنه یکمدی بنی   پس اعتنا ای یکت سلطانمی

کارمکدن بکا مهلت ور بوکون   مسئلکی فکر ایده یم اشبو دون

بلورسم مسئلی ایدم سکا   بلمزسم مطیع اولام حکمنه

بکنا بور معذور

یکت آیدر مصلحت دردی ارو   اول قز جهت اوینه کلدی کرو

آنده قلدی قز عظیم اندیشه ده   مسئله‌یی اکثر بیلمز ای دده

قز قمنی بوشقدی یکت اشته   اول کیجه صونمدی الن آتشنه

ایدر بیدی ای عجب بن نیدیم   طوره یم یکت قاتنه کیده یم

حیله ایله بلیم احوالنی   یکک اوغیدر بلیم حالنی

کر ملک زاده اینه قیلام قبول   اول حلال اوله بکا جانیله اول

یوق کیدا و علی اینه کیم آشکار   بکا حلال اول یکت اولمیسر

حیله ایله مسئله‌سن صوره یم   ارته کلیجک جوابن ویره یم

دخی نه قالر باشنی کسه یم   آنی دخی اشبو بورجده آصه یم

طوردی آندن دوزدی قز کندوزی   اوصی کیدرمارکه کوره یوزنی

بیلسجه آلدی چوق نقلو بهجی   انه اولسون اول بکیده بارجی

دون بو چوغی کلدی قاری او نه   قیفولو آنی کوررسه ساونه

فقدی قیوبی جهه کلدی قزی   دیدی دستور وارمی کیرم ایچری

دیدی دستور بیلکا ای ماهرو / یوز نازو غمزه گردی ایچره او

ایکی قرنفل ایکی یانده بله / گردی ایچره و یگیده کورنه قلا

بعده یگیت قرشوده گردی قزی / دیدی خوش گلدک اباگلک ییلدزی

حاجتکز نه در گلدک بزه / اول قز ایدر عاشق اولدق بز سزه

بر اولو تاجر در بابام آنه م / سندن اوته وجانمی اوده آنام

دیدیلرکم بر یگیت گلمش شهرا / اشبو شهر خلقی سنی سویلر یرا

سویله بر دللر دکم زهی علم و هنر / بو یگیده ویرمش اول پروردکار

مسئله تکمش اول شاه قزلی / بازکوزدن بکلسون حق اوزلی

انجه اگدی اول آنه م سنی بکا / عاشق اولدم اوشنده گلدم بن سکا

یگیت ایدر خوش گلدک ای گلکلو یوز / بنه سویلی بز دخی سوزز

گیدی قیز یگیت یانده اوتورر / نقل سجی ارتیه هب کتورر

اچدی اول قز قصدیله یوزین کوزین / او یگیده عرض قلدی کند اوزین

چونکه یگیت بقدی قیزک یوزنه / حیران اولدی اول نگارک سوزنه

دیدخوش

دیدی خوش گلدک ایا بدری منیر / عمرکی زیاده قلسون اول قدیر

بر زمان ییوب ایچوب خوش گچدیلر / عشرتیله خوش مفرح اولدیلر

اول قز ایدر ای یگیت قولک اوغلن بکا / کم نه صوردی شاه قزی اوچ کون سکا

اول یگیت بشلادی تقریر ایلدی / نه جواب ویردیسه هپ سویلدی

دیدی بالله اکا صوردوغک بو کون / بلمدی شاه قزلی قلدک زبون

یگیت ایدر کم بنجه اول سؤال / بنم ایچون ایلدم ای مثال

آنه میله آنه می صندوم ایدی / مغلسکدن تنک ایدوب کندو

اول بر اتلو بولده اکا ارار ایکن / او قیوب اول بیتی پرتو غنج

صوردغم مسئله بو ایدی اکا / عاجز اولدی ویره مدی جواب بکا

حیلیله اگلادی اول قز آنی / شویله سوندی شادمان اولور جانی

گیجه دن بر واچمدک شراب / قیلالم آندن کر عیش و طرب

یگیت ایدر دخی مصلحت ترستی اول / بنم ایچون باکارین باقی اول

داخی ضبه قندی اولدم قز اکا / طولدرب ویردی قدح یندم سکا

قندی

چونکه یکت قدحی نوش ایلدی / داهی شیرآلی بیهوش ایلدی
اول قزک مثلا ایدی مقصودی / طوردی گیندی یکیدی آنده قودی
طوردی قز یکیت قتندن گیدر / سن بجلیک قدرتی گورکم نذر
ایشته امدی اول قزک سوگلکس / یکت قاتنده اوندی بوز کس
دون بو چوغی کلدی بنه سرایه / کمه بلمز وار دوغن اول آرایه
ارته اولدی یکیدک عقلی کلور / شاه قز بیمش کلی اگر بلور
ای درای واه اکلایدم اشتم / ظلمیله گیدور را اول قز باشم
بقدی گوردی دونکنده بر یوزک / دیدی بو نکله اوله اکا سوزک
قاشنه بقدی یازلی قیز آدی / قاشی یاقوت اول یوزک آلتون ایدی
آلدی یکت یوزکی طوردی اوری / کلدی قزک قاتنه گیردی ایچری
خوش ادبیله قز اوردی سلام / دیدی هرگز بکلمسون سکا الم
قز علیک آلدی آیدر ای یکت / سنله کی اکلدم بر کی ایشت
سن سن اولکم آنه کی ایلدک آت / آنه کی طوان ایلدک ای خوش نهاد

صالمزکی

صالمزکی آنه گیله آنکی / آنک بهانه آلدک طونی
سنلک بو در ایشت بلدم یکت / گیدررم باشکی بل کی ایشت
شول ساعت اوقودی قوللرنی / دیدیلر بابامه الثوکز بوسنی
کلدی قوللر سلطانه ایتدیلر / اول یکیدی یکدی قیز دیدیلر
سلطان آیدر آمد باشنی کسک / انده دخی الکک اول برجده اکک
یکت آیدر بر سوزم وار در شاها / مکر او سوز قانمه اولا بها
سلطان آیدر سویله گل اول سوزکی / سن مکر قورتره ایسن کندوزکی
یکت ایدر بو گیجه دوش گوردم / اما نیله سکا خبر ویرورم
سلطان آیدر سویله گل ویردم امان / یکت آیدر سویلیم ای شاه من
بر گوکرجین قزسه اینده اوچر / قنجر و واررسه عنبر صچار
کلدی قوندی بزم اوک ایچنه / صوچ اگر ایسه بن ضعیفک صوچی نه
بندی اولا بین دوتدم آنی / بغلدم بابیله آیاغنی
غافل اولدم اوچردم او چیلی بنه / واردی قوندی بنه قیزک کوشکنه

شکر الله کم بند قلدی بر کیکی
بودر سوزم بنم ای شیر بکی

اکلدی سلطان قنبری نام بو کیجه
قوینف اولمش اول کیده ای خواجه

سلطان آیدر قالی تندک اول یکی
یکمت دخی صونی وردی یوزکی

یوزکی کوریجه کز شاه قاقدی
خشم ایدوب قنبری سراین اوقدی

ایدر ای بد فعال بو نه اوزک
بو کمیت قانده نیلر بو یوزک

اول قنبر آیدر بو یوزک بنم دکل
ایرعکدر بکا بهتان ایدر اول

سلطان آیدر قالی سنک کوره یم
بو کیده جزاسینی ویره یم

قسندن شاه قنبری دوندی کرو
کندو سراینه کردی ایچرو

تیز بیوردی بر قوبجی کتورک
بنم ایچون بو ایشی تیز بیترک

واردی خادم بر قوبجی اوقدی
انجلاین بر بیناکز یوغیدی

کلدی اوستاد اوقزه وردی سلام
مقصودک نه در دیو سویله کلام

اول قز آیدر بر یوزک دوزکل بکا
نه دیرلیک ویره یم بن سکا

یوزک التون یاقوت اولسون قاشی
شویله اولسون اسکی یوزک بکزنی

بوساعتده

17

بر ساعتده دوزدی اول اوستاد آنی
قاشی اوزره یازدی قنبرک آدینی

شویله کتردی الین اول یوزکه
یعنی انده واره طوغری کوزکه

آلدی اول قنبر یوزکی طوره دارو
اناسی سراینه کردی ایچرو

صونی وردی یوزکی اناسینه
نه کوررسن درقنبرک حطاسنه

اوکه یوزکم بودر عیان
کتدر اول یوزکی بنم دبان

سلطان اول ایکی یوزکی بربره
کتوروب قلدی نظر انده

بکلر آیدر اسکی یوزکدر یوزک
یکی دوزلمش بو حکره غی یوزک

رنکی بیرو قدبیرو قاشی بیر
بو یوزک آنک دکلدر یا امیر

قول قز ایش خادم بکلر قمو
طانقاف وردیلر سلطانه عمو

حیله قلمشدر قزک بللو بیان
قانه کرمکیچون ای شاه جهان

پادشاه قاقدی بیوردی قنبره
بنجه بنجه الم ویره رسن بیره

بنجه کسه سن بکند باشینی
اقیداسن کوزلرینک یاشینی

هله ویره ورم سنی بو کیده
بو جنایت عالم اولمز دنیاده

الكن الب وردی اول ساعت
کلکلر اوسته صباح اولسه پدرلر
بدی کوندن صکره کردی یکت کردکه
اول ایکیسی چون مراده ایردیلر
کردیلرسک کم مراده ایره سین
اشبو دستان بو راده اولدی تمام
فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

اول کبیده وبرکی داغ خلعت
تمام یدی کون دوکون ایلدلر
صنه ساکه شاهین صلدک اورد که
هرکسم مقصودلرایدی کوردیله
عشقله جوش صلوات ویره سین
اولدی آخره سنه دکندی والسلام
دنیایه کلن کیدرچون عاقبت

تمت تمام في شهر المحرم الحرام في يوم الثاني
خمس وثلاثين ومائتين والف
يوم اربع
الضحى
[illegible]

محبوب زیبا عاشقلرك عقللرینك طبعنه
موافق اجزالریان اولنور غایت مجرب
صنامشدر غفلت اولنمیه بنم افندم
سلطانم بو عشق علتی فرنك علمندن اشتدر
ابتداسی کوزدن انتهاسی یورکدن بر
نازك وجود گل کبی معشوقه دوشر اولسه
اول چشم آهوسنی سوزوب بره دردلی
اولدم باشم آغرر جانم صقیلور یورکم
اوینار نبضم تیز تیز اوینار آتار کویا
آه واه هوسنی جکر کاه اولور کر آتش کبی
کاه بوز کبی صووق اولور اویله اولان
خسته یه طبیبلرین معالجه سی تأثیر ایتمز بوکا

طبیلر عاجز قالمشلردر دواسی اولدر که
صاغ یانی باغ و بوستان وصول یانی
کلکلستان اولوب بعده بو معجونی استعمال
ایده‌لر و اول اجزالر بونلردر غفلت اولنمیه

ناز عـ ۱ استغنا عـ ۲ شیوه عـ ۳ جلوه عـ ۴ رونق عـ ۵
رفتار عـ ۶ وفا عـ ۷ لطافت عـ ۸ نزاکت عـ ۹ فراست عـ ۱۰
مرحمت عـ ۱۱ محبت عـ ۱۲ مذکور اجزالری

بر یره کتوروب چوبلرین چیقاروب صفا
هاونده دوکوب وفا الکندن الیوب شوق
تنجره سنه قویوب محبت آتشیله قینادوب
وصلت مابلاغیله فرشیدیره بعده قوامه کلد (فده)
وصلت مابلوغیله احشام و صباح بر درم مابلوق

بغی

تعیین ایده‌لر لکن چرکنلردن و اخشارلردن
پرهیز ایده‌لر نورسیده ساده دوکی دلبر
لر ایله نوجوانلر ایله قونوشوب آقصولر کنا
رنده میان چمن زارده و نغمه ساز و خوش
آواز ایله اکلنه‌لر بونلردن دخی دوا اولمز
ایسه عاشقی و معشوقی بر یره کتوروب
ایکسنی دخی بر دوشکه قویوب سینه
حمامنده دردلر بوندن دخی دوا اولمز
ایسه نهایتی مساکتسه دیر غایت مجربدر

عاشقه چاره بر محبوب زیبایه دل ویروب
روز و شب درد عشقده اوجخنی میان

غیرتمده بند ایلسه اول محبوب زیبا دیمه کم
عاشقسک حسنم کالتی مقابله سنده ایکی
بوسه ویره یم بری یکاغمدن و بری کردنمدن
دیدکده اول عاشق بیچاره سی سرسوینوب
خورخورخوردلیوب درغبغبندن آهو صیچرا
یوب صغنوب یکاغندن بر بوسه آلوب
کردننه کلدکده او نازنین سرکشلک ایدوب
ناز استغنا ایه باشلدقده عاشق مذکور جبراً
آلمغه قادر اولورمی بیان بیورلوب مثاب
اولنه الجواب
اگر مرض موته سبب اولور ایسه صرمغه دخی
قادر اولور

عبده

أ